

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2021-03-15 kl. 15:00-15:05
Plats	Distans via Teams
Beslutande ledamöter	Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande) Roko Kursar (L) (1:e vice ordförande) Torbjörn Tegnhammar (M) (2:e vice ordförande)
Övriga närvarande	Andreas Norbrant (Stadsdirektör) Tomas Barring (Chefsjurist) Anna-Lena Alnerud (Sekreterare)
Utses att justera	Torbjörn Tegnhammar
Justeringen	2021-03-19
Protokollet omfattar	§129

Underskrifter

Sekreterare	
	Anna-Lena Alnerud	
Ordförande
	Katrin Stjernfeldt Jammeh	
Justerande
	Torbjörn Tegnhammar	

§ 129 Remiss från Miljödepartementet - Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)

STK-2020-1664

Sammanfattning

Malmö stad har av Miljödepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Producentansvar för textil – en del av den cirkulära ekonomin (SOU 2020:72). Betänkandet föreslår ett producentansvar för textilier som ska säkerställa att textilier tas omhand för återanvändning och återvinning. Producentansvaret föreslås för kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil. Ideella- och remake-aktörer ska även fortsättningsvis kunna samla in och använda textilier som de gör idag.

Producenterna ska ha det ekonomiska och organisatoriska ansvaret för insamling och återvinning av textilier. Enskilda producenter är endast skyldiga att se till att någon som har tillstånd att driva ett insamlingssystem har åtagit sig att ta hand om producentens textil när den blir avfall. Det är den som driver insamlingssystemet som ansvarar för att systemet bedrivs och fungerar i enlighet med kraven. Men det framgår inte av utredningen vem som ska sköta driften eller vem som har ansvarar för att det tillståndspliktiga insamlingssystemet kommer i drift. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Miljönämnden samt tekniska nämnden har getts möjlighet att yttra sig. Tekniska nämnden har översänt ärendet till VA SYD inom ramen för sin beredning. Remissinstanserna ställer sig positiva till ett producentansvar för textilier, men ställer sig frågande till vad som kommer hända om insamlingssystemet inte fungerar. Stadskontoret föreslår med beaktande av inkomna yttranden att förslag till yttrande bör följa nämndernas yttranden. Stadskontoret bedömer att det är särskilt relevant att lyfta risken att kommunerna kan bli dem som får ta konsekvenserna av eventuella brister i insamlingssystemet eller om inget insamlingssystem kommer till stånd.

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar det till Miljödepartementet.

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Miljödepartementet.

Reservationer och särskilda yttranden

Torbjörn Tegnhamar (M) lämnar in ett särskilt yttrande, bilaga 1.

Beslutet skickas till

Miljödepartementet

Miljönämnden

Tekniska nämnden

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210315 Remiss från Miljödepartementet – Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)
- Förslag till yttrande
- Remiss från Miljödepartementet - Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)
- Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)
- Miljönämnden beslut 210217 § 36 med Särskilt yttrande (M+C)
- Remissvar från miljönämnden
- Tekniska nämnden beslut 210219 § 52 med Särskilt yttrande (M+C)
- Remissvar från teknisk nämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-03-15

Ärende 4. Remiss från miljödepartementet – Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)

Moderaterna anser att det är av yttersta vikt att avfall hanteras på bästa sätt. Samtidigt är vi oroliga att införandet av en kläds katt för textil främst kommer att slå mot våra svenska företag.

Utredningen lyfter i rubriker som "utländska friåkare" och "utländska företag som säljer på distans till svenska medborgare" frågor som vi inte anser är helt utredda hur de ska fungera i praktiken. Det kan till exempel vara svårt att utreda om det är textilier som skickas i paket till privatpersoner.

Kläds katten har fått omfattande kritik från remissinstanserna, och bland annat har regeringens egen myndighet Kemikalieinspektionen påtalat att skatten riskerar att hämma arbetet med att fasa ut farliga kemikalier. Kläds katten innebär i klartext att skatten riskerar att bli kontraproduktiv för miljöarbetet.

Moderaterna menar att det är viktigt att införandet av en kläds katt inte försvårar ytterligare för våra svenska företag och inkommer därför med ett särskilt yttrande

Torbjörn Tegnhammar (M)

Datum
2021-03-16

Adress
August Palms Plats 1

Diarienummer
STK-2020-1664

Yttrande

Till
Miljödepartementet

Remiss från Miljödepartementet - Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72) M2020/02005

Sammanfattning

Malmö stad ställer sig positiv till ett producentansvar på textilier. Dock ser staden en risk med att kommunerna kan komma att bli de som får ta konsekvenserna av eventuella brister i insamlingssystemet eller om inget insamlingssystem kommer till stånd.

Yttrande

Malmö stad ställer sig positiv till införandet av ett producentansvar på textilier eftersom åtgärden kan komma att minska förekomsten av textilier i restavfallet och främja ökad återvinning. Malmö stad är överens med utredningen att ett producentansvar behöver kompletteras med andra åtgärder om det ska vara möjligt att komma åt textiliers huvudsakliga miljöpåverkan, vilken sker vid nyproduktion.

Utredningen föreslår att kommuner ska kunna samla in textilier på uppdrag av producenterna. Däremot ges inga förslag på hur kommunerna ska ersättas för detta arbete. Utredningen föreslår inte heller någon ersättning till kommunerna för de textilier som ligger kvar i restavfallet. Malmö stad ställer sig frågande till detta. Särskilt eftersom det inte framgår av utredningen vem som ska sköta driften av det tillståndspliktiga insamlingssystemet eller vem som har ansvarar för att systemet kommer i drift. Vad kommer att hända om inga tillståndspliktiga insamlingssystem etableras – då etableras inte heller någon insamling och vem ska då ta ansvar? Likadant, vem bär konsekvenserna av eventuella brister i insamlingssystemet? Malmö stad ser en risk med att ansvaret kan komma att falla på kommunen och anser därför att kommuner behöver få samla in textilavfall utan krav på tillstånd. Dessutom behöver kommuner få rätt till ersättning även för insamling som inte sker på uppdrag av producenterna samt ersättning för textilavfall som inte har sorterats ut från restavfallet. Malmö stad ser ett behov av att detta utreds vidare i den fortsatta beredningen.

Mot denna bakgrund framhåller Malmö stad principen om ett kommunalt insamlingsansvar för avfall från hushåll när det gäller lagreglerade producentansvar, eftersom kommunerna är de som möter medborgarna och som har bäst förutsättningar att samordna insamlingen med insamlingen av annat avfall. Andra lösningar förutsätter att kommuner kommer behöva upplåta mark för det tillståndspliktiga insamlingssystemet. Dessutom ställer det stora krav på att insamlingssystemet drivs i samverkan med kommunen för en samlad och hållbar stadsplanering. Bland annat behöver det framgå hur systemet ska organiseras och drivas och hur det ska samordnas med kommunens insamling. Kravet på utformning behöver konkretiseras i utredningens fortsatta beredning av ärendet för att säkerställa god tillgänglighet med tydligt reglerade servicekrav så att det blir ”lätt att göra rätt”. Med insamlingssystem som inte har tillräckligt höga krav på en god servicenivå finns det stora risker att textil och textilavfall kommer att hamna i restavfallet och därmed belasta kommunens avfallshantering. Det producentansvar som finns idag för förpackningar och returpapper visar att stora kostnader hamnar hos kommunerna för det avfall som inte har sorterats ut och därmed inte lämnats i producenternas insamlingssystem.

Ordförande

.....
Katrín Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Anna-Lena Alnerud
.....

Torbjörn Tegnhammar (M) avser lämna in ett särskilt yttrande.

Datum
2021-03-08
Vår referens
Ida Lovén
Strateg
ida.loven@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Miljödepartementet - Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72) STK-2020-1664

Sammanfattning

Malmö stad har av Miljödepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet *Producentansvar för textil – en del av den cirkulära ekonomin (SOU 2020:72)*. Betänkandet föreslår ett producentansvar för textilier som ska säkerställa att textilier tas omhand för återanvändning och återvinning. Producentansvaret föreslås för kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil. Ideella- och remake-aktörer ska även fortsättningsvis kunna samla in och använda textilier som de gör idag.

Producenterna ska ha det ekonomiska och organisatoriska ansvaret för insamling och återvinning av textilier. Enskilda producenter är endast skyldiga att se till att någon som har tillstånd att driva ett insamlingssystem har åtagit sig att ta hand om producentens textil när den blir avfall. Det är den som driver insamlingssystemet som ansvarar för att systemet bedrivs och fungerar i enlighet med kraven. Men det framgår inte av utredningen vem som ska sköta driften eller vem som har ansvar för att det tillståndspliktiga insamlingssystemet kommer i drift. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Miljönämnden samt tekniska nämnden har getts möjlighet att yttra sig. Tekniska nämnden har översänt ärendet till VA SYD inom ramen för sin beredning. Remissinstanserna ställer sig positiva till ett producentansvar för textilier, men ställer sig frågande till vad som kommer hända om insamlingssystemet inte fungerar. Stadskontoret föreslår med beaktande av inkomna yttranden att förslag till yttrande bör följa nämndernas yttranden. Stadskontoret bedömer att det är särskilt relevant att lyfta risken att kommunerna kan bli dem som får ta konsekvenserna av eventuella brister i insamlingssystemet eller om inget insamlingssystem kommer till stånd.

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar det till Miljödepartementet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Miljödepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss från Miljödepartementet - Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)
- Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210315 Remiss från Miljödepartementet – Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)
- Förslag till yttrande
- Remissvar från miljönämnden
- Remissvar från teknisk nämnden
- Tekniska nämnden beslut 210219 § 52 med Särskilt yttrande (M+C)
- Miljönämnden beslut 210217 § 36 med Särskilt yttrande (M+C)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-03-15

Beslutet skickas till

Miljödepartementet

Miljönämnden

Tekniska nämnden

Ärendet

Malmö stad har av Miljödepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet *Producentansvar för textil – en del av den cirkulära ekonomin* (SOU 2020:72). Miljönämnden samt tekniska nämnden har getts möjlighet att yttra sig. Tekniska nämnden har översänt ärendet till VA SYD inom ramen för sin beredning.

Bakgrund

Utredningen om producentansvar för textil fick i uppdrag att föreslå ett producentansvar för textilier som säkerställer att textilier tas omhand för återanvändning och återvinning. Att införa ett producentansvar för textil utgör en del av januariöverenskommelsen mellan regeringen och dess samarbetsparter. Valet av styrmedel var således fastställt i utredningsdirektivet och utredningen har fokuserat på hur störst miljönytta kan nås inom ramen för ett producentansvar.

Utredningens direktiv anger en tydlig riktning mot en mer cirkulär ekonomi. Idag hamnar över 7,5 kilo textilier per person och år i restavfallet och skickas direkt till förbränning. Utredningens förslag för att minska mängden textilier i restavfallet ska ta hänsyn till de minimikrav på utformning av producentansvar som följer av avfallsdirektivet samt avfallsdirektivets krav på att samtliga medlemsstater senast 2025 ska samla in textil separat.

Utredningen i korthet

Producentansvar föreslås för kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil. Däremot omfattas till exempel inte möbler, teknisk textil, filter, textil på löpmeter, madrasser och skor. Insamlingen av textil som inte utgör avfall påverkas i juridisk mening inte av att det införs ett producentansvar. Det vill säga, de secondhandaktörer, såväl kommersiella som ideella, som i dag endast tar emot textil för vilken det inte föreligger ett kvittbliv-

ningssyfte¹ kan fortsätta att göra detta.

I korthet innebär förslaget följande:

- Producenterna ska ha ett ekonomiskt och organisatoriskt ansvar för insamling och återvinning av textilier.
- Insamlingen ska vara ”lämplig” och rikstäckande. Inget krav på bostadsnära insamling ställs.
- Kommuner kan samla in textil separat, men materialet ska lämnas till producenterna.
- Ideella aktörers insamling ska kunna fortsätta som hittills. De får alltså både samla in och behålla materialet.
- Remake-aktörer får också samla in och behålla det material som används.
- Insamling ska också kunna ske i samband med försäljning av textilier.
- All insamling utanför producenternas insamlingssystem kräver anmälan till Naturvårdsverket.

Målet är att minska restavfallet samt öka återanvändningen och återvinningen

Målet med ett producentansvar är dubbelt. För det första ska 90 procent av det textilavfall som i dag slängs i restavfallet eller på återvinningscentralerna sorteras ut. Detta krav införs i tre steg och slutmålet på 90 procent ska nås 2036. För det andra sätts mål för hanteringen av det insamlade materialet. Från år 2028 ska minst 90 procent av det textilavfall som insamlingssystemet samlat in förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.

Ansvar för insamlingen ska ligga på ett tillståndspliktigt insamlingssystem

Ansvar för att insamlingen av textilavfall uppfyller kraven kommer inte att ligga på enskilda producenter. En producent som sätter textil på den svenska marknaden är endast skyldig att se till att någon som har tillstånd att driva ett insamlingssystem har åtagit sig att ta hand om producentens textil när den blir avfall samt att anmäla sig till Naturvårdsverket, som är tillsynsansvarig. Det är den som driver insamlingssystemet som ansvarar för att systemet bedrivs och fungerar i enlighet med kraven. Men det framgår inte av utredningen vem som ska sköta driften eller vem som ansvarar för att det tillståndspliktiga insamlingssystemet kommer i drift.

Inga detaljerade krav föreslås heller vad gäller hur insamlingen ska gå till. Insamlingsplatser för hushållens textilavfall ska så långt som möjligt lokaliseras i nära anslutning till platser som en stor del av hushållen besöker regelbundet. Vidare ska textilavfall som kommunen har samlat in hämtas gratis vid minst en av kommunens avfallsanläggningar eller på annan överenskommen plats. Utredningen föreslår att kommuner ska kunna samla in textilier på uppdrag av producenterna. Däremot ges inga förslag på hur kommunerna ska ersättas för detta arbete. Utredningen föreslår inte heller någon ersättning till kommunerna för de textilier som ligger kvar i restavfallet (se kommande resonemang under rubriken VA SYD).

Kostnad och förväntade effekter

Kostnaden för att driva ett system med insamling och hantering av textilavfall beräknas uppgå till 296 miljoner kronor. Om kostnaderna förs över till konsumenterna motsvarar det en prishöjning på 23 öre per T-shirt. Producenternas avgiftsnivå sätts enligt utredningens förslag av producenterna, för att möjliggöra egna bedömningar av vilken avgift som är lämplig för att uppnå uppställda mål. Målstyrningen och informationskraven i producentansvaret är det som i första

¹ Kvittblivningssyfte = innehavaren vill att det som lämnas ska gå till materialåtervinning eller förbränning och inte nyttjas av någon annan i samma form som den är just nu.

hand förväntas ha en styrande effekt snarare än avgiften per produkt.

Fibrerna utgör endast en liten del av en textils totala miljö- och klimatpåverkan. Att cirkulera och återvinna textilfibrer kan därför aldrig som ensam åtgärd göra textilindustrin hållbar. För att komma åt textilens totala miljöpåverkan måste därför införandet av ett producentansvar kompletteras med åtgärder som har ett annat syfte än att fördela ansvaret för avfallshanteringen.

Producentansvaret föreslås träda i kraft den 1 januari 2022

Författningarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022. För att ge producenterna tid att bygga upp ett system för insamling och återvinning föreslås dock att ansvaret för insamling av textilavfall förs över till de tillståndsgivna insamlingssystemen först den 1 januari 2024.

Remissinstansernas yttrande

Remissinstanserna ställer sig positiva till ett producentansvar men har en rad synpunkter, vilka sammanfattas här. Ytrandena i sin helhet bifogas ärendet.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ställer sig positiv till utredningens förslag om att införa producentansvar för textil. Dock kommer kommunen behöva upplåta mark för det tillståndspliktiga insamlingssystemet. Det ställer krav på Malmö stad att hitta nya platser eller utöka redan existerande platser för att säkerställa god tillgänglighet så att insamlingen kan få avsedd effekt. Nämnden har idag problem med att insamlingsplatser missbrukas av oseriösa aktörer utan tillstånd och ser en risk att detta problem kvarstår även efter att de föreslagna åtgärderna införts.

Nämnden poängterar att utredningens förslag förutsätter att insamlingssystemet kommer att etableras av externa aktörer och ifrågasätter vad som kommer att ske om så inte blir fallet. Föreligger någon risk för att kommunen kommer tvingas att ta ansvar i det fall tillståndspliktigt insamlingssystem inte etableras av annan part?

Särskilt yttrande från Centerpartiet och Moderaterna.

VA SYD

VA SYD välkomnar ett producentansvar för att skapa fler incitament till cirkulära system. VA SYD förordar dock principen om ett kommunalt insamlingsansvar för avfall från hushåll när det gäller lagreglerade producentansvar. Kommunen är den som möter medborgarna och som har bäst förutsättningar att samordna insamlingen med insamlingen av annat avfall. Andra lösningar ställer stora krav på samverkan med kommunen för en samlad och hållbar stadsplanering. Bland annat behöver det framgå hur systemet ska organiseras och drivas och hur det ska samordnas med kommunens insamling.

VA SYD ställer sig undrande till vad som händer om inga tillståndspliktiga insamlingssystem etableras – då etableras inte heller någon insamling och vem ska då ta ansvar? VA SYD anser därför att kommuner behöver få samlas in textilavfall utan krav på tillstånd. Dessutom behöver kommuner få rätt till ersättning även för insamling som inte sker på uppdrag av producenterna samt ersättning för textilavfall som inte har sorterats ut från restavfallet. VA SYD förespråkar således att producenterna med stöd av 27 kap. 7 § miljöbalken ska vara skyldiga att ersätta kommunerna för textilavfall som inte har sorterats ut och lämnats till ett tillståndspliktigt eller anmäl-

ningspliktigt system. Det producentansvar som finns idag för förpackningar och returpapper visar att stora kostnader hamnar hos kommunerna för det avfall som inte har sorterats ut och därmed inte lämnats i producenternas insamlingssystem.

Det är bra att krav på uppnådda mål för minskning av textil i restavfallet kompletteras med krav på utformningen av själva systemet. Kravet på utformning behöver dock konkretiseras för att säkerställa god tillgänglighet med tydligt reglerade servicekrav så att det blir ”lätt att göra rätt”. Med insamlingsystem som inte har tillräckligt höga krav på en god servicenivå finns det stora risker att textil och textilavfall kommer att hamna i restavfallet och därmed belasta kommunens avfallshantering. VA SYD anser därför att det, även av denna anledning, är angeläget med en reglering som innebär krav på en tillräckligt god servicenivå.

Om mängden textil i restavfallet minskar, minskar också kommunens kostnader för förbränning. Dessutom sker en miljövinst i form av minskade utsläpp. Kostnaden för att informera kommuninvånarna bedömer VA SYD, liksom utredningen, som försumbar eftersom befintliga kanaler kan användas. Det är positivt att det ställs krav på insamlingssystemet att tillhandahålla uppgifter för informationen.

En av utmaningarna för att öka återvinningen av textilier är att sortera de insamlade textilierna utifrån sin materialsammansättning. Siptex, som ägs av Sysav, är en automatisk och storskaliga anläggning för textilsortering, vilket gör det möjligt att hantera stora flöden anpassade för olika återvinningsprocesser. Med stöd av ett producentansvar för textil, är Siptex en viktig pusselbit till en cirkulär omställning av textilanvändning, dock under förutsättning av att insamlingen sker i kommunal regi under ett producentansvar med kostnadstäckning som grund.

Slutligen framför VA SYD att det är positivt att remake-aktörer och ideella aktörer får fortsätta samla in textil och inte har krav på att lämna insamlad textil till insamlingssystemet.

Miljönämnden

Miljönämnden har i sitt remissvar utgått ifrån sitt uppdrag att verka för ett miljömässigt hållbart Malmö och har inte tagit hänsyn till den mer praktiska delen av införandet av ett producentansvar.

Nämnden ställer sig positiv till att införa producentansvar för textil, eftersom åtgärden är en viktig del i en hållbar och cirkulär textiltedja. Nämnden anser även att det är rimligt att insamlingen bekostas via ett producentansvar i likhet med annat avfall. Införandet av ett producentansvar förväntas inte beröra nämndens tillsynsansvar.

Nämnden anser att det är positivt att utredningen visar på betydande miljönytta av att samla in och återanvända och återvinna textilier och instämmer i utredningens bedömning att en kombination av producentansvar och styrmedel som hjälper konsumenter att agera på ett mer hållbart sätt kan ge stor effekt.

Enligt nämndens erfarenheter är intresset och efterfrågan på återbruk och återvinning av textilier stor, både bland malmöborna och bland stadens förvaltningar. När det nu etableras fler möjligheter för återvinning av textilier, så som Siptex-anläggningen i Malmö, anser miljönämnden att det är angeläget att hitta en lösning för insamling av textilier. Om producentansvaret också inne-

bär fler arbetstillfällen i samband med sortering och återvinning blir det en viktig komponent i ett hållbart Malmö och en möjlighet för Siptex-anläggningen att växa.

Miljönämnden lyfter slutligen barnkonventionen och poängterar att en mer hållbar textilkedja med högre löner i utvecklingsländer och ett mer cirkulärt kretslopp skulle kunna ge förutsättningar för att vi som samhälle tillsammans kan leva upp till barnkonventionen.

Särskilt yttrande från Centerpartiet och Moderaterna.

Stadskontorets bedömning och förslag

Med beaktande av inkomna yttranden, bedömer stadskontoret att förslag till yttrande bör följa nämndernas yttranden. Stadskontoret bedömer att det är särskilt relevant att lyfta risken att kommunerna kan bli de som får ta konsekvenserna av eventuella brister i insamlingsystemet eller om inget insamlingsystem kommer till stånd.

Stadskontorets förslag är att kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar det till Miljödepartementet.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör